

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.

MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban: A kiadóhivatalban; Budapesten: Lang Lipót és Schwarz; Haasenstein és Vogler (Jaulus), Dukas és Mezei, Goldberger A. Bécsben: Haasenstein és Vogler, (Ottó Maasz), Schalek Henrik Oppelik Alajos, Dukas M.; Frankfurtban: Daube G. L. és Társa; Berlinben: Rudolf Mosse; Bukarestben: Vatzina R. hirdetési irodájában.

90. szám.

BRASSÓ, Csütörtök, augusztus 6-án.

I-ső évfolyam 1885.

Büszkeségünk.

Brassó, 1885. augusztus 5.

A kultúra, a tanulás, a munka, egy szóval a szellemi tőke gyűjtés és az intellektuális erők fejlesztésének kora a mi korunk.

Ma a tanult ember — legyen az iparos, kereskedő, honoratior — lett a század harcainak közkatona, s ama fegyverek, melyekkel őseink beverték Bécsnek falát, Bizáncnak kapuit és melyekkel diadalmasan végigszárguldozták Nyugat-Európa nagyobb téreit: szerény kalapácscsá, csillogó gyaluvá, fűrészsze és aczeltollá alakultak át, hogy azzal a transsubstantiationnal megharcoljuk mi, az unokák, a becsületes munka harczát, s meghódítsuk ipari produktumaink- és kulturánkkal Kelet-Európát.

A feladat ma sem változott. Akkor és később is tiszte volt a magyarnak: őrt állani Nyugat-Európa békéjén, s harci vitézségével védelmezni a civilizációt. Ma a feladat csaknem ugyanaz: Kelet felé őre a magyar a civilizáció állékonyosságának s terjesztője a kulturának.

Ennek a tisztnek, ennek a feladatnak nyílt bevallása és proklamálása: a budapesti országos kiállítás, — a magyar kiállítás. Ez a mi büszkeségünk, a mit el nem vitathat tőlünk sem ég, sem föld.

A munka, az ipari fejlődés képessége, a dologra termettség, az izlés nemessége, a gyakorlati felfogás és a termelés produktivitásának templomává lőn a városligeti paloták sora, mikben Magyarország megmutatta Európa civilizált nemzeteinek, hogy méltók vagyunk egy a rokonszenvre, melylyel törekvéseinket kísérik, valamint méltók vagyunk ama kiváló helyre, a melyet Európa nemzetei között elfoglalunk.

Ezért büszkeségünk nekünk az a kiállítás! Mert czáfolatát képezi a nemzetiségek rólunk terjesztett rosszlelkű híreszteléseinek; mert Európa előtt bemutatta fejlődési képességünket és mert bemutatta a világnak ama roppant nagy haladást, melyet az ipar terén pár évtized alatt tettünk.

A külföldi sajtó nagy elismeréssel, hogy ne mondjuk elragadtatással ir a mi országos kiállításunkról, a magyar nemzet kiállításáról. Ez lett indító oka annak, hogy francziák, csehek, osztrákok, amerikaiak, hor-

vátok és németek tömegesen keresték fel és keresik meg naponként kiállításunkat; és ez lett oka annak, hogy a külföldi sajtó most már egészen más hurokat penget politikai viszonyaink, államjogi helyzetünk felől is.

De ezen kiállítással minden becsületes és tehetős magyar polgárra egyszersmind kötelességek is hárultak. Az a kötelesség, hogy mindnyájan közreműködjünk tehetőségünkhöz képest a magyar országos kiállítás sikeressé tételére. Sikeressé kell tennünk anyagi tekintetben is, hogy az a pár millió forint, mit a magyar kir. kincstár az országos kiállítás rendezésére elköltött, ne csak erkölcsi tekintetben fizessen busás kamatokat, hanem az országra nézve anyagilag is hasznosító legyen.

Ez pedig úgy érhető el, hogyha Magyarország azon polgárai, kik arra tehetséggel bírnak, a kiállítást megtekintik, azon megjelennek. Ez a felrándulás Pestbudára mindenkire csak előnnyel ígérkezik. Budapest az ország fővárosa, palotái, utcásorai, Duna-rakpartja, számos középületei, országháza, vámpalotája, akadémiaja, Károlyi-laka, sugárútja, operaháza, színházai, képcsarnoka, Margit-szigete, szobrai, térei, óriási életmozgalma és megragadó jövősmenésével tanulságos arra is, ki többször megfordult már hazánk gyönyörű fővárosában, de kétszeresen tanulságos mindazokra, kik a kiállítást első alkalomnak tartják a főváros felkeresésére.

Nem is tartható költségesnek a kiállítás megtekintése. A vasutakon minden osztályra 50% árkedvezmény lett a kiállításra menőknek biztosítva; a fővárosi lakás-közvetítő iroda pedig szívesen eszközöl egyszerű megkeresésekre olcsó lakást, a mely tekintetben szerkesztőségünk is polgártársainknak szíves készséggel rendelkezésre áll. A főváros pedig nevezetesen arról, hogy élelmi tekintetben ott olcsón lehet kijönni.

Minden körülmény arra hiv fel tehát, hogy az országos kiállítást minél tömegesebben látogassuk, ez által magunknak is, az ügynök is hasznos szolgálatot tévén.

Olyan kötelesség ez, mely elől nem szabad kitérnünk. Az a büszkeség, mely a magyar országos kiállítás fölött eltölti keblünket, reánk rójja eme kötelességet, melyet egy ismert írónk a kiállításról irt levelében úgy

fejezett ki: „Minden becsületes és tehetős magyar embernek meg kell tekinteni a kiállítást, a magyar ipar és kultúra eme kiállítását.”

Igaz is!

Pompon.

A szabadalmak rendezése, illetőleg új czélszerű módok megállapítása ügyében legközelebb ugyan Bécsben elértékeztet fog tartatni a magyar és osztrák kormány képviselői közt, érdemleges tárgyalások azonban — értesülésünk szerint — a szerződési tárgyalások befejezte előtt aligha fognak tartatni. Habár igen kíváncsnak látszik, hogy privilegiumok, illetőleg patentjogok kiosztása tekintetében Magyarországon és Ausztriában ugyanazon elvek szerint történjék az eljárás, mindazáltal ez ügy semmiképp sem képez közös ügyet.

Angol-orosz-afghán ügy. A „Standard”-nak jelentik július 22-ről: Hir szerint Merusak közelében összeütközés volt az oroszok és afghánok között. — Az angol kormányhoz azonban erről még nem érkezett megerősítő jelentés.

Az orosz csapatok a perzsa határon oly mozdulatokat tesznek, melyek arra mutatnak, hogy a perzsa sikot Sarakhs és Pulikhatum közt meg akarják szállani.

Román lapszemle.

— A „Tribuna” az államnyelv ellen. —

A n.-szebeni „Tribuna” augusztus 2-ki számában polemizálván a „Nemzet” ellen, szeretné tudni, ha van-e ott a szerkesztőségben olyan teljes hitelű egyén, a ki jól ismerje a román nyelvet s ismerje a román-ság viszonyait, hogy így szabatosan értesíthesse társait azok felől, a miket a román lapok írnak. Bár erre nagy szüksége volna — úgy mond — egy olyan lapnak, melyet egy Jókai Mór szerkeszt, mely a kormány legmeghittebb közlönye, s a legtekintélyesebb magyar lap: mégis úgy tetszik a „Tribuná”-nak, hogy a „Nemzet” is a csak sajtóiródából veszi értesüléseit s a „Tribunát” talán nem is látta. A „Nemzet” például július 28-iki reggeli számában készpénz gyanánt fogadja azt a közleményt, hogy a „Tribuna” a monarchia ellenségének nyilvánította magát ép azon czikkben, melyben a „Tribuna” ép erősen hangsúlyozta a monarchia és dynasztia iránti ragaszkodását. A „Nemzet” július 29-iki esti számában párhuzamba teszi a románokat az elzásziakkal, hogy megmutassa nekünk, miszerint a magyarok még sem tesznek úgy Erdélyben, mint Németország Elzászban. A „Tribuna” ezt

A „BRASSÓ” TÁRCZÁJA.

A kit számkivetnek. *)

-- Elbeszélés.

Írta: Timon Sándor.

(Vége.)

— Téged nem eresztlek! — kiált bele a bíró. — Neked én parancsolok, nagybátyád.

— S pedig én bizony mégis elmegyek. Többé nem parancsol nekem senki, benőtt már a fejem lágya; rég voltam már gyermek. . . . Gyermek voltam, mikor elszakadtam ettől, mikor rabságha vitték, elítélték; de kinőttem a tizenöt esztendei keserves bántódás alatt. Akkor elszakadtam tőle, most nem fogok többé elmaradni soha, soha, — s ott megfogja a rab balkezét — a mig én élek és ő él! . . . Ezt akarom nektek elmondani, bíró és pap. Hogy tilthattok tőle akárkit, de én vele megyek a havasra, a kivette-
tésbe, a szegyenbe, ha még egyszer úgy megátkoznátok is minket!

A mire a rab ember csak nekiesik a feleselő szerető kezének, azt elhalmozza csókjaival, s aztán egy hosszú, hatalmas öleléssel széles keblére zárja.

De már e látványra mind az üldözött pár pártjára áll az egész népség. Nagy eljen-riadalom tör ki

*) Mutatvány jeles munkatársunk, Timon Sándornak az ősszel megjelenendő gyönyörű elbeszéléseiből.

a sokaság ajkain, s most már — mit nekik higeszü bíró, lelketlen pap — marasztalni kezdik őket.

— Nem eresztünk: jertek haza, a faluba! Nem lesz bántódástok; megbecsüljük egymást, szeretni fogunk.

E hívogatásra egyikök sem felel. Tuson Kata újra köti eldobott keszkenőjét, a rab ember pedig megfogja a hú asszony kezét, s a mig emezek ott maradnak — ki megpirítva, tekintélyt veszítve, ki álmélkodva — kézen fogva átlépik a sánczot s a rögös szántókon a hegy felé tartanak.

A pacsirta csak úgy énekl az elkezdett csattogó dalt, Boszorát Mihály talán még jobban rángatja össze a harangokat, a mikkel ezeket búcsuztatja, no, kik ott mennek már a meredek ösvényen elé, a hol jó darab idő mulva lassankint elnyeli őket az erdők mélye, a fenyőillatos hús világ.

* * *

Ez történt harmincz esztendő előtt.

Ha Ditró, Szárhegy havasain vagy ideát a zetelaki, oroszhegyi határon a dúvad fölöttébb elszaporodik s a tekintetes vármegye barmaiban sok kárt tesz: nagy hajtóvadászatokat rendeznek azok ellen, a mi mind oda csúdit a két megye valamirevaló vadász-emberét.

Elláradva a rengetegek bebarangolásában, vagy

eltikkadva a fulasztó meleg alatt, kitartó férfiak el-eljutnak fenn észak felé egy házikóhoz, mely úgy néz ott ki közepén a rengetegeknél, mint egy sajka a végtelen nagy tengeren.

Ott benn aztán még meglepőbb látvány fogadja az érkezőt. Egy család, mely számos tagból áll s melynek feje egy pár ember, hófehér hajjal, rózsapiros arcokkal; két öreg, kiknek képén a nyugalom terül el, és kik szívesen adnak a vándornak a mijök van: turót, ordát enni, savankós savót inni, de a kik nem beszélnek sokat, s arról pedig épen nem szólnak, hogy valaha ők is éltek emberek között, s ők megharcolták ott lenn a faluban — az élet harczát! . . .

Brassó s néhány szomszédmegye közetei.*

— Iskolák számára gyűjtötte s összeállította Hausmann W. —

Házaja hegységeit s közeteit ismerni minden művelt emberre nézve szükséges. A tanítóra nézve pedig ennek ismerete nagyon is fontos, minthogy gyakran kellene tanítványainak egyik vagy másik közetről magyaráznia. Különösen kellene ismernie ezek technikai czélját, a mennyiben ezek gyakran igen nagy közgazdasági fontossággal is bírnak. Hogy az itteni közetek

*) Megyénk fáradhatatlan tanfelügyelőjének kezdeményezése folytán minden állami s községi iskolánk számára összegyűjtettek a megye és környékének közetei, melyeket itt mi is szakszerűen ismertettünk. Szerk.

megengedi. Sokat tehettek olyat a németek, a mit a magyarok nem tesznek. Németország egy hatalmas nemzeti állam.

Másképen állnak a dolgok a „Tr.“ szerint Erdélyben s általában a magyar korona országaiban. Ezen országok együtt egy polyglott államot alkotnak. A magyarok ebben az országban nem beszélhetnek úgy, mint a németek Németországban. Vannak elismert jogok — úgy mond, — melyeket tisztelniük kell; olyan kezességeket vállaltak el, melyeket meg kell, hogy tartanak. Aztán sok ok is van arra, hogy meg ne engedjék velünk szemben azt a fényűzést, mit a németek Elzászszal szemben maguknak megengednek. Mind-ezek dacára nem mondhatjuk Tiszáról, hogy „elég volt a tapintatosságából, hogy ne erőszakolja az érzelmeiket.“

„Itt találjuk magunkat — mondja a „Tribuna“, — ezen a földön, mióta a világot ismerjük és senki sem képes bebizonyítani sem azt, hogy valaha magyarok voltunk, sem azt, hogy valamely idegen uralom alatt oláhosodtunk el, sem azt, hogy valaha a magyarok által visszahódítottunk, sem hogy valaha azt nyilvánítottuk volna, mint az elzásziak, hogy valamely szomszéd állammal akarnánk egyesülni, — azonban Tisza ur még is reánk akarja erőszakolni a magyar nyelvet és magyar miveltiséget.“

A „Tribuna“ nem mond semmit a „Nemzet“-nek, csak annak megállapítására szorítkozik, hogy a románok nem három, hanem tíz századot éltek együtt a magyarokkal s mégis a román és nem a magyar nemzeti öntudat ébredt fel bennük, hogy a saját vérukból való testvéreiktől nem váltak el, nem érzik magukat a magyar nemzet testéből való testnek, vérből való vérnek, hanem nagyon büszkéek arra, hogy románoknak tudják magukat s erősen el vannak határozva, hogy e büszke címet megőrizték. Ennélfogva erősen bosszankodnak, nagy jogtalanság történik velük midőn az elzásziakkal hasonlítatnak össze. Az elzásziak, kik falvaikban a „Nemzet“ szerint nem beszélnek francziául, hanem németül, azt állítják, hogy velük jogtalanságot követnek el, midőn saját nyelvüket, a németet erőszakolják reájuk; mi, t. i. a „Tribunák“ csak akkor sirunk, midőn olyan nyelvet erőszakolnak reánk, a mely reánk nézve idegen, (sic) értetlen s elzárja a saját nyelvünk miveltése előtt az utat. Kisértsek meg — így végzi programját, — kísértsek meg egyszer, hogy bánjanak velünk jószággal, mozdítsák elő jóllétünket, lopjanak meg szóval és tettel s biztosítjuk, hogy nem lesz szükségük arra, hogy mindenütt elleniséget keressenek, büntetésünket kérjék, midőn legőszintebb javaik forognak szóban.“

Lapunk teréhez mértén jelenleg kissé többet foglalkoztunk a „Tribuná“-val, mint megengedhető lett volna, s amint a „Tribuna“ ilyen érvelése megérdemelné.

„Itt vagyunk, kiáltja a „Tribuna“, ezen a földön, mióta ismerjük magunkat!“ „A régiebb időkben az írók ott eredetnek is képzeltek a rumun népet — mondja Hunfalvy tudósunk, — a hol ma találjuk. Az újabb időkben számba kezdték venni, például Erdélynek történetét s azonnal kétségek támadának arra rózva, vajjon igazán Trajánától fogva szakadatlanul lakják-e a rumunok Erdélyt? Hisz 1220-ig (hogy kerék számot vegyék) egy oklevél, egy forrás sem említi meg! Hogy lappanghattak észrevétlenül annyi ideig? Ime, a „Tribuna“ ezer éve! Azonban lenne

akár ezer, akár hatszázhatvan kerek éve annak, hogy a rumunok is Erdélyben laknak, annyi bizonyos, hogy Magyarországon ma az állam nyelve a magyarnyelv, mint Romániában a román nyelv. Próbálna meg a „Tribuna“ Romániában az állam nyelvét idegennek, értetlennek nyilvánítani valamelyik ottani franczia, német, vagy magyar lapban.

A „Tribuna“ szerint rájuk nézve különbös az, ha mi a rumunokat római eredetűeknek tartjuk, vagy nem tartjuk; elég, ha ők annak tartják. Azonban nem árt, ha megszíveli a „Tribuna“ azt is, hogy reánk nézve meg nem különbös az, hogy ha ő a magyar állam nyelvét, melynek törvényei alatt ő is él, érthetetlen és idegen nyelvnek hirdeti olvasói előtt. Az ilyenért Bukarestben keményen körmére koppintának.

Czenkalji.

Takarék-kölcsön szövetkezet.

(Vége.)

A helyi választmány átérzvéen mindezeket, a közgyűlésből kifolyólag bátorkodik tehát következő tiszteletteljes kéressel járulni a tek. központi választmányhoz, kérve, hogy annak helyt adni, illetőleg azt partolólag a közgyűlés elé terjeszteni méltóztatnék.

Tekintettel arra, hogy Brassó megyében a magyarság anyagilag teljesen a nemzetségek befolyása alatt áll s ennek következtében ezeknek lekötöztetve; tekintettel arra, hogy a megyében annyi idegen pénzintézet között egyetlen magyar takaré-kölcsön szövetkezet áll fenn, mely a legnagyobb mértékben megérdemli s igényeli a segítséget s pártfogást; végül tekintettel arra, hogy ezen szövetkezetben a letétbe helyezett pénzek teljes biztonságban vannak s azokért az igazgatóság még külön saját magánvagyonával is felelős: bátorkodunk tisztelettel kérni a tek. központi választmányt:

1.) engedje meg, hogy a megye területén lévő alapító tagok alapítványait jövedelmezőleg a Brassóban lévő „Első brassai takaré-kölcsön szövetkezet“-be helyezhessük el;

2.) helyezzen el a központba begyűlt pénzekből is egy megfelelő összeget ezen fenn nevezett pénzintézetbe, hogy ez által itt nagyobb pénzüsszeg hozzatván forgalomba, a magyar iparos, kereskedő s földmives helyzete enyhíttessék, az itt nyújtott hitel élvezete által az idegen pénzintézetektől elvonassék s ez által teljesen függetleníttessék.

Tekintetes választmány! Fiókegyeletünk választmánya nem akarja bevárni azon időpontot, midőn ezen pénzintézet igazgatósága fog e kéressel hozzánk fordulni, hanem kötelességének tartotta ezt saját maga részéről megtenni, remélve, hogy a tek. központi választmány ezen kérésnek helyt fog adni.

Szerény véleményünk szerint teljesen közönyös lehet az a központi adminisztrációra, vajjon az alapítványok a központban vannak-e elhelyezve. A fődolog a biztos elhelyezés, az egyenlő jövedelmezés.

Az „I. brassai takaré-kölcsön szövetkezet“ e tekintetben teljesen megfelel a követelményeknek.

Egyrészt teljesen biztos; a benne elhelyezett legnagyobb tőke sem lehet semmi körülmény között veszélyeztetve, sőt határozottan biztosabb bármely nagyobb szabású pénzintézetnél.

E tekintetben tehát kifogás alá nem esik.

tanulmányozása biztos alappal birjon, arra szolgál ezen gyűjtemény, mely megyénk és környékének legfontosabb közeit tartalmazza.

Az alábbi jegyzékben a kőzetek relatív koruk szerint rendezvük, úgy, hogy a legidősebb kőzetek — a melyek mindenütt a föld kerekességén a legmélyebb rétegekben fordulnak elő — az első s fokozatosan emelkedve, az ifjabbak, mint a mésztufa, a melyek aránylag nagyon új korból származnak, legutoljára következnek.

1. Csillámpala. Kova és csillám tömött keveréke, mely a csillámpikkelyek párhuzamos elhelyeződése által palás szerkezetűvé válik. Némely helyen ezen csillámban igen sok gránát is fordul elő. Némelykor sikkalába megy át. Brassó megyében a csillámpala különösen a délnyugoti irányban fordul elő, a hol nagy hegyeket is alkot, mint például a zernest melletti Csuma. Gyakorlati használata igen korlátolt, mert még épületkő gyanánt sem használtatik.

2. Gneiss. Kova-, földpát- és csillámnak csaknem egyenlő keveréke. A gneiss csaknem mindig igen szépen palásodott és meglehetősen kemény. Szintén csak a megye délnyugoti részében fordul elő nagy mennyiségben. Ezen kőzet görgetegei nagy mennyiségben fordulnak elő a Barcza, Vidombák és Tömös folyók medreiben valamint a Bucsecs, Schuller, Piatra mare s más hegységek konglomerát kőzeteiben. A

gneisst nálunk csakis kövezet- vagy épületkő gyanánt használják.

3. Gránit. Kova, földpát és csillám jegyeztes keveréke. Ezen alkotó részek, eltérőleg a gneistól, nem palásan rendezvük, hanem szabálytalanul, szét-szórtan fekszenek egymás mellett. A gránit nagyon különféle variációban fordul elő. Gyakran nagyon finom szemcsés fekete csillámmal; máskor nagy földpátjegyezcekkel s erősen fénylő fehér csillámtáblákkal. Ezen alakjában pegmatit-nak (írásgránit) nevezetik. — E megye területén a gránit csak a csillám és gneiss-rétegekben fordul elő. Csak a Burzaferului-völgyben áll két gránitszikla teljesen izolálva, különben igen csekély mértékben fordul itt elő. Gyakorlati használatban itt nincs.

4. Kvarczit. Egyike a legfontosabb s legsebbebb kőzeteknek. A kvarcz a legterjedtebb ásvány az egész föld területén s a legtöbb kőzetben mint leglényegesebb alkotórész fordul elő. A kvarcz Brassó megyében mint önálló ásvány nagy tömegekben nem található, csak vékony éréként vonul el a csillámpalahegységek között, vagy mint görgetege (kavicsok) a folyómedrekben s a legkülönbözőbb konglomerátok egyik lényeges része gyanánt.

(Folytatása következik.)

A mi pedig az ide betett tőke kamatozását illeti, azt hisszük, az is elegendő, minthogy ezen intézet 5% kamatot biztosít, melynél többet aligha lehet valahol kapni.

Tekintettel tehát a felsoroltakra, bátorkodik választmányunk remélni, hogy a tek. központi választmány, esetleg közgyűlés, tiszteletteljes kérésünknek helyt fog adni.

Méltóztatnék választmányunk útján felhívni a nevezett intézet igazgatóságát nyilatkoztatták, az ott elhelyezhető összeg nagyságát, valamint a biztosítékot illetőleg s ennek alapján az ügyet elintézni.

Midőn csak ismételtén kérjük a tek. központi választmányt ezen kérésünk teljesítésére, vagyunk Brassóban, 1885. július 24-én.

A brassó megyei fiókegyelet választmánya nevében:

Szerényi József,
jegyző.

Koós Ferencz,
elnök.

Kultúregylet.

Éljen Koós Ferencz kir. tanácsos tanfelügyelő!

Megyénk érdemes tanfelügyelője augusztus 1-jétől új jövedelmet teremt egyetünknek. A ki hozzá nyugta vagy bármely ügydarab láttamozásáért fordul, a mely közegének bármely hivatalos szolgálatot végez, az tartozik tíz krt. adni a kultúregylet javára. Nemes követésre méltó példa!

Az „Erdélyrészi magyar közművelődési egyesület“ brassó megyei fiókjának tagjai közül tagsági díjaikat befizették:
IV-ik közlemény.

Rombauer Emil áll. főreál isk. igazgató, alapító tag 100 frtot. Szemerjai István, Bisztray Károly, Ráday József, Porzsolt Pál, Benedek Dénes, Józsa Mihály, Csorba László, Molnár János. Skita Mihály, Vinkler András, az Iparos ifjak egylete 2—2 frt. Homberger Mihály 1 frt. Összesen: 123 frt.

A három első közlemény összege 262 frt, a negyedik közleménnyel együtt: 385 frt.

Folytatjuk.

Tanügy.

Brassó megye tanügye.

Megyénk tanügyét tisztán jellemzi Koós Ferencz kir. tanácsos tanfelügyelő érdekes féléves jelentése a közigazgatási bizottsághoz. Helyén lévőknek tartjuk, hogy azt egész terjedelmében közöljük. A jelentés következő:

„Van szerencsém f. évi január hó 1-től június hó végéig terjedő Brassó megye népoktatási állapotáról szóló félévi tanügyi jelentésem, a statisztikai táblázatot egy példányban /- alatt mellékelve, következőkben előterjeszteni:

1.) A mellékelt táblázat az 1883/4. tanévi állapotot tünteti fel, minthogy az 1884/5. tanévi zárvizsgálatok még folyamatban vannak s így az ezen évre szóló tanügyi adatok, melyeknek beszerzésére az intézkedések már megtétettek, csak f. évi augusztus és szeptember hónapban fognak feldolgoztatni.

2.) A letűnt évben meglátogatta a tanfelügyelő a tíz magyar községben szervezett három állandó és 8 nyári áll. óvodát a brassó városi és brassó megyei összes elemi felső nép-, polgári kereskedelmi és iparos tanonc-iskolákat s látogatásának eredményéről jelentését minden havi rendes ülésben megtette, melyek mindannyiszor tudomásul vétettek. Ezek közül kiemelendők a következők:

a) A feketehalmi, vidombáki, volkányi ág. ev. elemi népiskolák egyes osztályai a közegészségi kívánalmaknak meg nem felelően, az egyházhatalóság a szükséges intézkedések tételére megkerestetett és nyomban intézkedett. Feketehalomban egy egészen új iskola épület, Vidombákon egy tanterem építése munkálatba vétetett. Sz. Magyaróson az ág. ev. egyház diszes elemi iskolát épített. A rozsnyói ág. ev. iskola épület átalakítás folyamatban van, ugyanott a gr.-kel. el. iskola köréből a temetőnek eltávolítására a szükséges intézkedések megtétettek.

Tatrangon a gör. kel. egyház f. év nyarán iskolai épületét megnagyobbítja. Apácán a gr. kel. egyház új iskolát, tanítólakot épített. Pütkörczen az áll. iskola két osztálya és az óvoda számára czélszerű épület bérletetett. Közegészségi szempontból a városi és községi elemi iskola épületek a hosszufalusi fűrészműzei községi iskolákon kívül kifogástalanok, de a csernátfalusi és bácsfalusi gr. kel. el. isk. épületek a tanítótelek számához szűkek. A felekezeti egyházhatalóságok az iskolaügy fejlesztése érdekében minden lehetőséget megtesznek. Ennek következménye az, hogy az iskola látás az egész megye területén példányszerű volt, olyan eset, hogy betegség miatt a tanítást beszüntetni kellett volna, nem fordult elő. A tanerők szaporítottak a brassó-bolonyai ág. evang., a deresztői gr. kel. leti, a türkősi, pütkörczi és tatrangi áll. elemi isko-

lánál összesen 3 tanító s két tanítónővel. Államivá nyilvánították a csernátfalusi és apáczai községi iskolák. A brassói 8 osztályú ág. ev. leányiskola női ipartanműhelyvel, könyvvitel- és gyermekkertészneképző intézettel egészített ki, mely intézkedés mig egyfelől a brassói ág. ev. egyháznak a népoktatás iránti kitűnő buzgalmáról tesz tanúságot, másfelől alapját veti meg a megyében létező ág. ev. elemi iskolák mellett a kisdédóvás üdvös intézményének. A brassói gör. kel. egyház leányiskolája a középiskola különben igen szélszerű épületéből külön épületbe szándékozik át helyezni.

(Vége következik.)

Germanizálás Zajzonban.

— Zajzoni levél Brassóból. —

Brassó, 1885. augusztus 4.

Tekintetes szerkesztő ur!

Becses lapja egyik utóbbi számában valami román úri ember panaszt emel a csik-tusnádi szolgabíró eljárása ellen. Engedje, hogy én az ellenkező miatt emeljek panaszt. Az én nótám is fürdőhelyről szól, csak hogy Tusnád helyett Zajzonról.

De lássa hát panaszomat. F. hó 2-án kirándulást tettem Zajzonba. Szórakozást mentem keresni, — menekülést néhány órára üzleti gondjaim elől. Hanem bizony szórakozás helyett bosszankodtam. Képzelve el kedves szerkesztő ur, minden utcasarkon, vendéglőben, a sétatérén, szóval minden nyilvános helyen ily falragaszok diszelegtek: „Tan zkrän zchen heute Abends“ és „Sera tä de dansü“.

Schmidt tánczmester hirdette ezeket. Ha nem tudom bizonyosan, hogy egy csángó faluban vagyok, melyhez egy száz város arrogál magának tulajdonjogot, azt hittem volna, hogy valahol a magyarországi Drezda körül, vagy Dákóromániában vagyok. — Bizony nagyon könnyen hihettem volna ezt, ha nem találkozom a sétatérén néhány derék hétfalusi magyar pappal és tanítóval, azután az ismerős magyar fürdővendégekkel. Mindannyian bosszankodtunk azon illetlen, nemzetiségünket sértő eljárás felett, hogy a t. „Tanmeister“ ur még érdemesnek sem tartotta magyar nyelven is hirdetni az ő „Tan zkrän zchen“-jét. Ez annyival feltűnőbb volt s bosszantóbb, mert a magyar fürdővendégek képezik a többséget. De elvégre is, akár sok a magyar ott, akár kevés, annyi tisztelettel tartozik az uralkodó nemzet iránt mindenki, hogy tudomást vegyen róla.

Ez a föld Magyarország!... Mi magyarok vagyunk a hibások. Éreztetni kell az ilyen „publikummal“, hogy magyarok s sértettek vagyunk. — Ervényt kell szerezni jogainknak, — a társadalom jogainak. A háromfalusi magyarság van ott első sorban hivatalba tenni valamit. — Akaratlanul is eszembe jutnak miniszterelnökünk szavai: „Ha Magyarországon némely helyt visszaszerezni uralkodik, annak első sorban a társadalom az oka.“ Igaz, úgy van. Hártsuk el tehát magunkról azt a nagy felelősséget. Tegyük valamit.

Bosszankodásunkat csak két kis csinos, csángó nemzeti ruhába öltözött leányka megjelenése csillapította. Virágcsokrokat árusítottak „a felállítandó kisdédóvóda számára.“ Bravó! Éljen! — Természetesen, hogy mi is vettünk. El is kelt mind a virág, még hirmondónak sem maradt. Hiába! akárki mit mond, mégis jó nép ez a mi csángónk, tud lelkesülni a szép- és jóért. — Ha meggondolkozom, még én is megnöveszttem a hajam, meg az — ingem s beállók tiszteletbeli csángónak. Szemlélő.

Fürdői levél.

Málnás, 1885. augusztus 3.

Tisztelt szerkesztő ur!

Egy szép, lélekemelő és nemes tényről kell írnom, egy tényről, mely utánzásra méltó és mely maradandó emléket fog emelni mindazoknak, kik ezen nemes tény létesítésénél közreműködtek.

Az 1885. évi málnási fürdővendégek 100 frral az erdélyrészi kultur-egylet tagjává lettek és képviseltetésükkel Kolozsvár Albert ügyvédét bízták meg!

Ez tény! és ez önmagáért beszél; nekem tehát elegendő lesz ezen tény eözményeit megírni.

Az eszmét, hogy hangverseny és bál rendezése valamint gyűjtés útján annyi pénz hozzáség össze, hogy az ideai fürdővendégek a kultur-egylet alapítójai sorába lépjenek, dr. Weisz Ignác brassói ügyvéd penditvén meg, a fürdőközönség az eszmét azonnal lelkesen felkarolván, tegnap hangverseny-, szavaltat- és felolvasással egybekötött bált rendeztünk, melynek tisztá jövedelméhez egyes lelkes hazafiak még külön adománnyal járulván, a 100 frtot összehoztuk és Kolozsvár Albert ügyvéd útján Kolozsvárra el is küld-

tük egy jegyzőkönyv kíséretében, melyet a kiküldött bizottság irt meg és irt alá.

Mindazok, kik ezen nemes eredmény létesítése körül fáradoztak és áldoztak, fogadják legőszintébb köszönetünket és adja az ég, hogy a kis Málnás követendő példájul szolgáljon összes hazai fürdőinknek; de remélem is, hogy fürdőink vendégei évről-évre megteszik majd azt, a mit Málnás kezdeményezett és így a kultur-egyletnek évről-évre egy pár száz forintot juttatni, maguknak pedig az egylet hátláját megszerezni fogják.

A dr. Weisz Ignác felolvasását ide csatolom, még megjegyezvén, hogy a hangversenyen közreműködtek Kolozsvári Albertné urnő, Schmidt Mariska k. a., dr. Weisz Ignác, Lorenz Ferenc s Wégler Gyula urak. — A hangversenyt táncz követte.

K — i.

Dr. Weisz Ignác felolvasása.

(Málnáson aug. 2-án.)

Igen tisztelt hölgyeim és uraim!

Felolvasásom tárgya lesz: az erdélyi fürdők, az államadosságok, fürdőink állapota, az állandó hadsereg, a fürdők mikénti emelése, az örök béke és a fürdőbirtokosság; és mivel ezen tárgyak mindegyikéről külön óráig lehetne beszélni, — a t. társaság megnyugtatóra kijelentem, hogy felolvasásom tíz percet sem fog igénybe venni.

Tisztelt hölgyeim és uraim!

Alig egy pár éve, hogy a sors azon helyzetbe juttatott, hogy erdélyrészi fürdőink egy részét megismerhessem, és remélem, hogy senki sem fog csodálkozni azon, ha sajnálatomat fejezem ki a fölött, hogy a sors nem tette nekem lehetővé hazai fürdőinket legalább két- vagy háromszáz éven át tanulmányozhatni; mert ezen sajnálatomat teljesen kimentik azon önzetlen, hasznos és valóban új korszakot alkotni hivatott eszmék, melyeket fürdőink tanulmányozása bennem felkeltett és melyeket, bár részben, most elmondandó vagyok.

En ugyanis, t. hölgyeim és uraim, azt tapasztaltam, hogy fürdőink csak azért nem képesek felvirágozni és világhírűvé lenni, mert ezen fürdők kiépítése, berendezése és a kénye em előmozdítása érdekében mi sem történik. A természet megtette a magáét, mert megadta a legkiesebb vidékeken a gyógyvizeket; a vendégek is megteszik kötelességüket, mert évről-évre elhozzák ide betegségüket és ezt, valamint éltető elemük egy részét: pénzüket itt is hagyják; csak a fürdőbirtokosság az, mely — habár a vendégek által ide hozott pénzt elzsebeli, mit sem tesz és a fürdőket elhanyagolja.

En gondolkoztam is afölött, hogy mi okozhatja a birtokosság ezen hanyagságát, és reá is jöttem, hogy a birtokosságot hibáztatni nem lehet, mert a birtokosság azon sajátos betegségben szenved, hogy minden vendéget pénzes zsáknak tart, melyből csak markolni kell, ha közelünkbe jut, — a zsák maga pedig, ha hibás, keresse orvosát vagy foltját a gyógyvizben. Hogy a birtokosság ezen baja egy speciális és csak fürdőbirtokosoknál előforduló betegség, ezt a tapasztalat az összes fürdőbirtokosság tekintetében országszerte igazolja, és ezen betegség, miután az képzeleti baj, csakis észszerű eljárás és okos példaadásal, de nem orvossággal gyógyítható.

Arra nézve, hogy miként, mily uton és módon kell és lehet a fürdőbirtokosság baját orvosolni és egyuttal a fürdőket ország- és világszerte emelni és világhírűvé tenni: én nézeteimmel kész vagyok és azokat, miután közérdekűek, ezennel előadom.

Mindenekelőtt nem szabad magunkat azon tévhitben ringatni, hogy a birtokosság fogja a fürdőket emelni, hanem magának a fürdőközönségnek kell ezen ügyet kezébe venni, és pedig a következő módon: A fürdővendégek jövőre minden fürdőidény alatt és pedig minden vasárnap és ünnepnap estejére bált rendszeresítenek kisebb vagy nagyobb belépti-díjak mellett, mely bálók koncerttel, szavallattal és tánczczal egybekötve, igen jövedelmezőknek ígérkeznek. Ezen bálók, hangversenyek stb. jövedelme aztán a fürdők emelésére fordítatik, még pedig olyformán, hogy az idén begyűlendő pénz a jövő évben eszköz-lendő javításokra, szépítésekre fordítatik.

Az ily bálók stb. jövedelmének emelése attól függvén, hogy minél nagyobb közönség látogassa a fürdőket, czelszerű volna behozni azt, hogy maguk a fürdővendégek, kik ugyis szórakozni is akarnak és kiknek naponta egypár órai munka csak jót tenne, végezzék el lehetőleg a legtöbb munkát, és hogy ezen dolgozó vendégek kapják aztán a munkájukat megillető fizetést is.

Igy, ha az idén a mi fürdőnk 500 frtot bálók stb. útján összehozna, a jövő évben idejövő vendégek a szerint, amint a fürdő érdekében eszköz-lendő munkában részt vennének, az 500 frtból fizetést, jobban mondva: jutalmat kapnának; és ezen módszernek azon jó következménye lenne, hogy a jutalomra való kilátás ötlethiből is már az ideai vendégek a jövő évben és a míg élnek, minden évben eljőnnének, és ha eljőnnének, évről-évre visszakapnák munkájuk után azt, esetleg többet, mit az azelőtti évben bála stb. elkölthettek.

Szerszámok beszerzésére szükség nincsen, mert minden azelőtti évben itt járt fürdővendég valami szerszámot hozna magával, és miután a jövő évben teljesítendő munka már egy évvel előzetesen állapították meg, minden fürdővendég előre tudná, hogy mily eszközt hozzon magával.

Igy például, ha a jövő évre az utak jókarba he-

lyezése határozatnak el, kiki jövő évben ásót, kapát, fej-zét és targonczát hozna magával; ha más évben az épületek javítása határozatnak el, kiki az építéshez, zsendelyezéshez, cserepezéshez stb. szükséges eszközökkel látna el magát, és mivel a fürdővendégek között mindig van egy-egy ahhozértő vagy mindenhez értő szakértő, a munkák a nap bizonyos órájában ennek vezetése alatt folynának: ásnánk, czövekelnénk, porondot és követ hordanánk, meszet égetnénk, furnánk, faragnánk stb., és mindezt bizonyos jutalomban részesülnénk, a fürdő pedig kiszámíthatlan gyorsasággal emelkednék. És mivel ily módon egészséges munkára és díjazásra volna kilátás, a vendégek és pedig nemcsak az eddigiek, de egész idegen vendégek is ezrével sietnének a fürdőkhöz.

És hogy a régi, de azonkívül mindig újabb meg újabb vendégek érezzenek vonzalmat az idejövételre, megmásíthatlan szabályul kell felállítani azt, hogy az előző évben begyűlt összegből csak azok részesülhettek a jövő évben díjazásban, kik az előző évben már itt voltak és azon pénzhez járultak.

Ily uton és módon, t. hölgyeim és uraim, rövid idő alatt megérjük azt, hogy tetemes pénz fog összehaloztatni, énekelteni, felolvasatni, zongoráztatni és tánczoltatni, hogy a fürdővendégek száma évről-évre emelkedni fog, és hogy a fürdők legvirágzóbbak lesznek rövid idő múlva.

Mivel azonban szabály szerint csak az részesülhet jutalmazásban, ki az előző évben a begyűlt összeghez járult, tehát fürdővendég volt, s mivel előre láthatólag, ha a viszonyok ezen irányban nem változnak, igen sok vendég, ki előzőleg a fürdőn volt, jövőre egy vagy más okból el fog maradni kényszerűségből is, és így a pénz egészen kiadható nem lesz, de kikötendő lesz az is, hogy az előző évben begyűlt összegnek csak $\frac{3}{4}$ -e fordítható jövő évben munkára — az így visszamaradó évi $\frac{1}{4}$ összegek hova fordítása — tekintettel arra, hogy ez óriási összegekre nőheti ki magát, idővel komoly aggodalmakra adhatván okot, ezek elosztása érdekében ajánlom, hogy az így begyűlendő rengeteg pénzzel vásároljuk meg az államadosságunkat, mert ha megvásároljuk és megszüntetjük az államadosságunkat, megszűnik az állandó hadsereg, miután a hadsereg csak államadossággal tartható fenn, és ha megszűnik az állandó hadsereg, bekövetkezik az évezredek óta várva-várt örök béke, mely az egész emberiség jólétét és békéjét biztosítja.

És miután, t. hölgyeim és uraim, az előadottakból láthatjuk, hogy az államadosságok elenyésztése, az állandó hadsereg eltörlése és az örök béke létesítése, csak a fürdők felvirágzásától, munkáinktól és a rendezendő bálók, koncertek, tánczok, szavallatoktól függ, kérem az egész emberiség érdekében ezen eszméket terjesztetni és azok harcosává szegődni, mert ha ily uton és módon a fürdők az egész világon saját államuk adosságait megszerezhetik és elenyésztethetik, biztosítom, hogy az állandó hadseregek megszűnnek és az általános világ béke örökre létesül.

Egy szó a brassai kereskedelmi és iparkamarához.

A helybeli magyar s román iparos ifjak egyletétől külön kérdés intéztetvén hozzánk az iránt, van-e tudomásuk arról, hogy az orsz. kiállítás elnöksége felhívta a helybeli kereskedelmi kamarát is, adjon véleményét a kiállításra felküldendő iparos ifjakról?

Mint hogy nevezett egyletek mindennek daczára eddig legcsekélyebb értesítést sem nyerték, azt kell hinniök, hogy a kamara ezt a jótéteményt csak száz iparosok számára akarja felhasználni.

Felhívjuk tehát a kamara t. elnökségének szives figyelmét arra, hogy Brassóban van magyar iparos ifjak egylete, ép úgy román is; — ezt a kérdést tehát csak e két egylet meghallgatásával lehet elintézni.

Helyi és vidéki hírek.

Rombauer Emil ur, a brassói állami főreáliskola igazgatója, e hó 4-én megérkezett városunkba s azonnal hozzáfogott a főreáliskola szervezéséhez. Közelebbi számunkban részletesen értesítendő t. olvasóinkat az iskola ügyeiről.

Rejtélyes halál czimű, egyik közelebbi számunkban megjelent közleményünkre vonatkozólag dr. Debitzky István urtól nevezett hírlukban az ő személyét érintő némely passust illetőleg helyreigazító nyilatkozatot tettünk, melyet azonban tárgyhalmaz miatt csak jövő számunkba közölhetünk.

Uralkodók találkozója. A bécsi „Presse“ jól értesült forrásból azt az értesítést kapta, hogy az orosz czár és királyunk ő felsége szeptember második felében fognak találkozni. A találkozás helye még nincs megállapítva.

A braganzai herceg a léghajón. Augusztus 1-én este a bécsi Práterből egy léghajót bocsátottak fel, melyben Braganza herceg, gróf Covrian alezredes szárnysegédével együtt ült. A léghajó két órai lebegés után, minden baj nélkül száll le rendeltetése helyén Luxemburgban.

Érdekes házassági pör folyik most a budapesti e. f. kir. törvényszéknél. Az eset az „Ügyvédek Lapja“ szerint a következő: P. szül. B. E. izr. hitvallású nő, ki férjével K. Józseffel 1870. évben a zsidó szertartás szerint egybekelt, most a házasság érvénytelenítését kéri, az alapon, mert férje, mint később megtudta, a házasság megkötése alkalmával, római katolikus volt,

és mint ilyen, zsidó nővel érvényes házasságra nem léphetett. A nő keresetének történeti részében előadja, hogy a férj törvénytelen ágyból születvén, anyja R. A. a zsidó anyakönyvbe vezettette be és zsidó vallásban nevelteté. P. P. 1854. június 7-én K. S. Budapest terézvárosi plébános által R. Józsefet megkereszteltette és a r. kath. vallásra térítette és katolikus volt a házasság megkötése alkalmával is.

Nagymérvű leánykereskedés nyomára jött a belgrádi rendőrség. A leányokat Zimonyon át Magyarországból csempészték az ottani bordélyházakba s részben ott akarták tartani, részben tovább küldeni Törökországba.

Szerelmi dráma New-Orléansban. Mr. Thomas Boasso, a rendőrbiztonság főnöke mindennapi vendég volt a Kuhn-családnál, s noha már nős volt, szenvedélyesen beleszeretett a szép Kuhn Katiczába, s elhatározta, hogy a magáévá teszi. Minthogy pedig úgy vélte, hogy az apával nehezen fog boldogulhatni, addig áskálódott, míg sikerült a házastársakat összeveszteni, s. Kuhn elvált nejétől. A leány Khunnéval maradt, mivel könnyű volt elhitetni, hogy a nő, kit feliségének tartanak, csak azért van nála, mert szüksége van rá valami perben, mint tanura s fél, hogy ha elbocsátja, megvesztegetik, mindamellett elbocsátja, ha Katicza nejevé lesz. A leány is szerelmes volt belé s így csakhamar egy pár lett belőlük, miután Boassonak sikerült a házassághoz szükséges okmányokat megszerezni. A házasság után azonban kitűnt, hogy az okmányok hamisak s hogy Boasso már csakugyan nős. Ekkor a szép, 18 éves leány oly dühbe jött, hogy csábítóját az utcán, a hol éppen találkozott vele, egy revolverlövessel fogadta. A golyó Boassonak vállába furdott, és a csábító még aznap meghalt.

Nagy tüzvész. Torontóban aug. 2-án a rakparton borzasztó tüzvész támadt. A tűz a rakpart hosszában már félmérföldnyire terjedt és még nem sikerült elfojtani. A kár 3-án reggelig, egy millió dollára becsültetik.

Lefoglalt röpirat. A »Pal Mall Gazette«-ben megjelent, leleplezéseket tartalmazó, »Az új Babilon üzelmei« című cikket egy bécsi német lefordította, s kinyomatta röpirat alakjában. Az államügyészség azonban tudomást véve a dologról, még mielőtt a röp-

irat elhagyhatta volna a sajtót, az egész készletet lefoglalta, azon indoklással, hogy e mű a közérkölséget sérti.

Földrendés. Taskendből érkezett távirat szerint Wernoje vidékén nagy földrendés volt. Piopekben valamennyi ház megsérült, a sukuluki és belovodszki telepítvények pedig tönkre mentek. Belovodokban a templom is összedült és sok embert romjai alá temetett. Több helyt a föld megrepedt.

Postalopás és tűz Konstantinápolyban. A konstantinápolyi török posta nem rég a smyrnai postahivatalnak egy csomó levélbélyeget küldött 1500 török font értékben. Midőn a smyrnai hivatalnokok a csomagot átvették, látták, hogy az üres. Izzet-bej főpostagazgató szigorú vizsgálatot rendelt el. — A múlt vasárnap a konstantinápolyi német kézművesek egyletének helyiségében tűz ütött ki, mely néhány percz alatt az egész könyvtár, a butorokat, hangszereket elpusztította. Az egylet előző este gyűlést tartott a helyiségben, a tűz vigyázatlanul eldobott szivar, vagy földre ejtett lámpa folytán keletkezett. Mielőtt a tűzoltók megjelentek, az egész helyiség lángokban állt. A kár jelentékeny.

A kolera. Julius végeig Spanyolországban összesen 114,714 ember betegedett meg és 34,003 halt el kolerában. Minthogy Marseilleben föllépett a kolera, a trieszti tengerészeti hatóság elrendelte, hogy a földközi-tengeri francia kikötőkből (ide értve az algiri kikötőket is) érkező szállítmányok tíz napi megfigyelésnek vetessenek alá. — Marseilleben aug. 3-án a portugál konzul kolerában elhunyt. A konzulok tanácskoznak az egészségügyi helyzet felett.

Koldusok hirlapja. Ilyen is van Párisban, a neve »Journal de Mendiants.« Hetenkint egyszer jelenik meg és kizárólag olvasóinak érdekeivel foglalkozik. Tartalmát eféle hirdetések képezik: »Egy órákor gazdag esküvő lesz a Trinité templomban.« — »Kerestetik egy vak, a ki egy kissé tud flótázni.« — »Egy tengeri fürdő nyomorékokat keres. Jó ajánlatok és némi biztosítékok szükségesek.«

Kétféle föltogás. A pesszimista: »Ha gazdag a feleséged, uralkodni fog rajtad; ha szegény, tönkre fog tenni; ha rút, nem fog neked tetszeni; ha szép, akkor meg másoknak is tetszik.« — Az optimista: »Akár szép, akár rút a feleséged, legyen szegény vagy gazdag, csak szeressen! Ez az egyetlen föltétele az igazi boldogságnak!«

Méhner Vilmos kiadásában Budapesten jelennek meg **Vörösmarty Mihály** összes művei gyönyörű kiállításban. Legújabbán vettük e kiadásból a 35—38. számú füzeteket, melyekkel be van fejezve az V. kötet. Tartalma: Julius Cezar; Lear király és ezekre vonatkozó jegyzetek. Ajánljuk melegen e gyönyörű művet t. olvasóink b. figyelmébe.

Szerkesztő postája.

M—i Sz. Gy. Kivételt e tekintetben igenis tesszünk; de azért figyelembe névtelenül érkező leveleket nem vehetünk. Ez az oka annak, hogy beküldött versére még bírálatot sem mondunk. Ha közli velünk nevét, akkor megbíráljuk.

Enyedi. Már első ízben megkaptuk, de névtelen levelekre nem reflektálhatunk. Most tudván, kitől jön, annyit mondhatunk, hogy »Virág Róza« semmi esetre sem jöhet. Tárgya sem új, máshonnan van merítve, azt pedig nem szabad. »Ha meghalok« abból talán-talán lehet még valami. Majd meglátjuk. Annyit azonban mondhatunk, hogy ne foglalkozzék sokat a poézissal — inkább prózával.

Málnás. Mult számunkra már elkésve érkezett.

Brassai piaczi árfolyam.

Brassó, 1885 augusztus hó 6-án.

Román papírpénz à 20 frankos	8.84 vétel	8.86 eladás.
ezüstpénz à 20	8.75	8.80
Napoleon'or (aranypénz)	9.88	9.93
Török lira	10.12	10.15
Orosz imperial	11.15	11.18
Arany	5.84	5.86
Orosz papírrubel	122.—	123.—

Felelős szerkesztő: **Szterényi József.**

Kiadótulajdonos: **Alexi könyvnyomdája.**

HIRDETMÉNYEK.

Közelebbi huzások!

Augusztus 14-én!

IGÉRVÉNYEK

egész magyar kir. járadék sorsjegyre à 3 frt 50 kr;
egy fél „ 2 frt 25 kr.
Főnyeremény 150.000 frt, 15.000, 5000, 4 à 1000,
18 à 500 és 1475 à 144 frt.

— Az összes nyeremények adómentesek. —

I g é r v é n y e k

az augusztus 17-iki huzásra — osztrák földhitel sorsjegyekre csak 1 frt 50 kr. Főnyeremény 50.000 frt.
Budapesti orsz. kiállítási sorsjegyek, à 1 frt; 11 drb. 10 frt.
Főnyeremény 100.000 frt. Összesen 4000 nyeremény.

Ezen s minden más sorsjegyet s igérvényt ajánl

Orendi Frigyes

(181) 2—3

váltóüzlete. Színház-utca 94.

A színház alatt

ez évi szent-Mihály naptól

kiadó (182) 1—3

három tágas, nyílt

bolthelyiség

egybejáró,

vagy összesen, vagy kettő
együtt, s egy ismét külön
kedvező feltételek mellett.

Értesítések adatnak Lópiacz 29. sz. a.

**Egy szolid, jó bizonyítványokkal
ellátott fiatal ember**

**egy kolozsvári gyári-háznál
mint utazó állandó alkalmazást
nyerhet fix fizetés és provisio mellett.**

Bővebb értesítés a kiadóhivatalnál.

(178) 2 6

6, 8, 13, 15. 20

EGY GYAKORNOK

(179) 2 3

**jó házból való, felvétetik
alulírtnál az**

üveg- és porcellánkereskedésbe

Brassóban, Nagy-utca.

Müller Károly.

Eladó ház Tusnádon!

**Tusnád fürdőn a 23-ik számú ház,
hét emeleti szobával,**

**gyönyörű fekvésű helyen, mely még üres
telekkel is bír — s biztos jövedelmet hajt,**

igen jutányos áron eladó,
minthogy a tulajdonos igen messze lakik.

Tudakozódhatni ugyanott.

(180) 2—3